

Stanowisko
Prezydium KK
nr 2/21

Ws. Rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego oraz ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (projekt z dnia 4 stycznia 2021 r.)

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” ocenia negatywnie rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego oraz ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (projekt z dnia 4 stycznia 2021 r.).

Podstawowy zarzut wobec projektu dotyczy zakresu tematycznego nowelizacji. Przypomnieć należy o treści art. 87 z dnia 24 lipca 2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (Dz. U. 2015 poz. 1240 ze zm.; dalej ustawa o RDS), gdzie bardzo wyraźnie wskazany został zakres przyszłej nowelizacji, mianowicie miały to być zmiany „w zakresie zwiększenia samodzielności organizacyjnej Rady”. Przedstawiony projekt w żaden sposób nie odnosi się do tej fundamentalnej dla Rady kwestii. To tym bardziej rozczarowujące, że ten kierunek zmian wynika z uzgodnień partnerów dialogu społecznego podjętych już przy pracach nad utworzeniem Rady Dialogu Społecznego w 2015 roku jak i przy okazji nowelizacji ustawy o RDS z roku 2018. Ze względu na to, Rada pozostaje nadal gremium zależnym organizacyjnie i finansowo od strony rządowej. Ponadto, posiada niewystarczające zasoby kadrowe do tego by potencjał Rady został w pełni wykorzystany, oraz by wiedza o pracach Rady była powszechna.

Odnosząc się do kwestii szczegółowych chcemy przede wszystkim zwrócić uwagę na dwa elementy, które ocenić należy negatywnie. Pierwszym jest propozycja wprowadzenia do ustawy mechanizmów rezygnacji organizacji z udziału w pracach Rady. W ocenie Prezydium KK NSZZ „Solidarność” jest to sprzeczne z ideą reprezentatywności organizacji na poziomie krajowym. Przymiot reprezentatywności nie może wyposażać organizacji jedynie w uprawnienia. W ślad za uzyskaniem reprezentatywności idą także obowiązki organizacji.

Jednym z nich jest udział w pracach Rady Dialogu Społecznego. Przypomnieć przy tym należy opinię przedstawioną przez NSZZ „Solidarność” przy okazji wątpliwości związanych z rezygnacją członków Rady wskazanych przez Związek. Podniesiono w niej, że Rada jest forum o charakterze korporacyjnym, w skład którego wchodzi organizacje. Wynika to z posiadania przez nie przymiotu reprezentatywności. Dzieje się to niejako w sposób automatyczny. Ocena Związku została następnie potwierdzona w zleconej przez Biuro Rady opinii prawnej.

Drugi element oceniany przez NSZZ „Solidarność” negatywnie to propozycja zmiany mechanizmu finansowania działań na rzecz dialogu społecznego, które są realizowane przez organizacje w ramach umów zawieranych z Biurem Rady Dialogu Społecznego. Intencją projektodawcy jest racjonalizacja gospodarki finansowej Rady Dialogu Społecznego. Dotyczy to zwłaszcza problemu rosnących dynamicznie ryczałtów wypłacanych określonym w ustawie osobom, które pochłaniają coraz większą część ogólnego budżetu Rady. W związku z tym zaproponowano przeniesienie odpowiedzialności za wypłatę środków na rzecz osób zaangażowanych w prace Rady na poszczególne organizacje. Jednocześnie zaproponowano, by mechanizm ryczałtu zastąpić dietą związaną z udziałem w posiedzeniach plenarnych Rady, posiedzeniach Prezydium Rady oraz zespołów problemowych (uwaga techniczna: ust. 7 pkt 3 nie daje jasnej odpowiedzi na temat tego, czy dieta może zostać wypłacona członkowi zespołu, ponieważ osoby pełniące te funkcje nie pojawiają się w wykazie ujętym w lit. a-c). Propozycję ocenia się negatywnie. Należy przypomnieć, że intencją twórców ustawy o RDS było zapewnienie, że środki za pracę na rzecz Rady Dialogu Społecznego będą powiązane nie tylko z organizacją, ale także z osobami, które tę pracę wykonują. Miało to zapewnić, że będą one faktycznie wydatkowane na rzecz wykonywania zadań związanych z dialogiem społecznym. Mechanizm ten uderzałby również w zasadę równości członków Rady i zespołów. Wedle propozycji rządowej różne poziomy diet lub też ich brak oznaczałyby, że sytuacja poszczególnych członków Rady i zespołów była zróżnicowana. Dlatego też NSZZ „Solidarność”, mając na uwadze wskazany wyżej problem, proponuje zmianę mechanizmu waloryzacji wysokości ryczałtu bez zmiany zasad jego wypłacania tak, by utrzymywał on swoją wartość realną.

Zwraca uwagę brak zgłaszanych przez NSZZ „Solidarność” propozycji dotyczących konieczności zapewnienia równego podziału środków na działania związane z udziałem w pracach Rady pomiędzy strony Rady, a nie jak ma to miejsce obecnie – pomiędzy organizacje. W ocenie NSZZ „Solidarność” obecnie istniejący mechanizm jest niesprawiedliwy i nadmiernie preferuje stronę pracodawców Rady (w najbliższym czasie

podział środków będzie wynosił 2:1 na rzecz strony pracodawców). Kolejnym zagadnieniem pominiętym przez projektodawców jest włączanie wojewódzkich rad dialogu społecznego w proces prawodawczy na poziomie wojewódzkim. Ponadto, NSZZ „Solidarność” niezmiennie postuluje konieczność zwiększenia samodzielności organizacyjnej i merytorycznej Rady Dialogu Społecznego. W tym celu postuluje powołanie instytucji Rzecznika Dialogu Społecznego, który zapewniłby odpowiednie warunki organizacyjne i merytoryczne dla funkcjonowania Rady Dialogu Społecznego i był w pełni niezależny od innych instytucji państwa.

Pozostałe propozycje strony rządowej Prezydium KK NSZZ „Solidarność” ocenia pozytywnie.

Warszawa, 22 stycznia 2021 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”
Ewa Żydorek
Ewa Żydorek